Participatieverordening gemeente Leudal

De gemeenteraad van de gemeente Leudal;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 2 november 2026,

Z/26/203869/713439

gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 3.1, 2.4 en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit;

gezien het advies van de commissie bestuur en middelen;

besluit vast te stellen de volgende verordening:

Participatieverordening Gemeente Leudal 2027

Hoofdstuk 1 - Inleidende bepalingen

Artikel 1. Definities

Deze verordening verstaat onder:

- beleid: gedragslijn, project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren;

- bestuursorgaan: het bestuursorgaan dat bevoegd is, afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college of de burgemeester;

- burgerinitiatief: een voorstel van een initiatiefgerechtigde om een onderwerp op de agenda van de vergadering van de raad te plaatsen conform het bepaalde in de Verordening op het burgerinitiatief;

- college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leudal;

- inspraak: de mogelijkheid die een bestuursorgaan inwoners en belanghebbenden biedt om hun mening te geven als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet;

- inwoners: ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet;

- inwonersparticipatie: op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid;

- maatschappelijke partijen: verenigingen, stichtingen, buurtcomités, woongroepen, vrijwilligersorganisaties, een maatschappelijke organisatie, sociale bedrijven zonder winstoogmerk of een georganiseerd collectief van inwoners dat geen formele rechtsvorm heeft en die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente;

- ondernemers: bedrijven en instellingen die statutair binnen de gemeente zijn gevestigd of in hoofdzaak binnen de gemeente hun activiteiten verrichten;

- overheidsparticipatie: op initiatief van inwoners en maatschappelijke partijen betrekken van de gemeente bij de realisatie van een goed idee voor de verbetering van de leefomgeving.

- participatie: de samenwerking tussen een bestuursorgaan en inwoners of maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering en/of evaluatie van beleid, in welke vorm dan ook, daaronder ook inwonersparticipatie, overheidsparticipatie en uitdaagrecht begrepen;

- uitdaagrecht: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om taken van het gemeentebestuur over te nemen als bedoeld in artikel 150, derde lid van de gemeentewet.

Hoofdstuk 2 – Kaders en uitgangspunten

Artikel 2. Doelstelling

Het doel van deze verordening is:

a. duidelijkheid te geven over het proces van participatie en de voorwaarden waaronder toepassing van het uitdaagrecht mogelijk is;

b. de samenwerking tussen een bestuursorgaan enerzijds en inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen anderzijds te versterken;

c. de kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten.

Artikel 3. Reikwijdte

1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen beleid, taken of bevoegdheden of participatie en uitdaagrecht wordt toegepast.

2. Het bestuursorgaan past bij participatie bij het vaststellen of wijzigen van de omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet, het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet of een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet, zoveel mogelijk deze verordening toe. Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht als bedoeld in de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit in acht.

3. Er vindt geen participatie plaats als:

a. het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject waarbij participatie niet meer mogelijk is of een ondergeschikte herziening van die trajecten of het beleid gaat;

b. inwonersparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht bij of krachtens wettelijk voorschrift uitgesloten is;

c. de uitkomst van de inwonersparticipatie of de toepassing van het uitdaagrecht vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;

d. de verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen;

e. sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;

f. het om interne aangelegenheden van de gemeente gaat;

g. het om de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet gaat.

Artikel 4. Zorgplicht bestuursorgaan

Het bestuursorgaan zorgt ervoor dat:

a. inwoners en maatschappelijke partijen tijdig worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid;

b. inzichtelijk is hoe het proces van participatie eruitziet en welke vormen van participatie tijdens het proces mogelijk zijn;

c. de voor het proces van participatie benodigde stukken openbaar zijn;

d. duidelijk is waar inwoners en maatschappelijke partijen terecht kunnen met vragen over het proces van participatie;

e. na afloop kenbaar is hoe het proces van participatie is verlopen, wat de uitkomsten waren en hoe deze uitkomsten een plaats hebben gekregen in de besluitvorming.

Hoofdstuk 3 - Inwonersparticipatie

Artikel 5. Plan voor inwonersparticipatie

1. Het bestuursorgaan kan voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid een plan vaststellen met het proces en de planning van de inwonersparticipatie en maakt dit binnen twee weken openbaar.

2. Het plan bevat in elk geval:

a. een omschrijving van het beleid dat voorbereid, uitgevoerd of geëvalueerd wordt;

b. informatie over het doel, het proces en de planning van de inwonersparticipatie; en

c. informatie over de ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming over het beleid.

3. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het plan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.

Artikel 6. Inspraak

1. Als een bestuursorgaan in het kader van de inwonersparticipatie voor inspraak kiest

of als inspraak wettelijk verplicht is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet

bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een ander proces vaststelt.

Artikel 7. Eindverslag inwonersparticipatie

1. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een eindverslag van de inwonersparticipatie op en maakt dit binnen vier weken openbaar.

2. Het eindverslag bevat in elk geval:

a. een beschrijving van het proces dat is gevolgd;

b. de uitkomsten van het proces en de argumenten die naar voren zijn gebracht;

c. een onderbouwde reactie op die uitkomsten en argumenten waarbij is aangegeven hoe het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast; en

d. een evaluatie van het proces dat is gevolgd.

3. Als het college op grond van artikel 5, derde lid het plan voor de inwonersparticipatie heeft opgesteld, stelt het college ook het eindverslag op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.

Hoofdstuk 4 - Uitdaagrecht

Artikel 8. Verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht indienen.

2. Het verzoek bevat een omschrijving van de taak die de indiener voor ogen heeft, de reden van indiening en het resultaat dat de indiener beoogt. De indiener toont aan hoe hij de gemeentelijke taak beter kan (laten) doen dan de gemeente nu doet. Het kan hierbij gaan over het overnemen van een taak van de gemeente, danwel om een taak op een vernieuwende wijze samen met de gemeente te gaan uitvoeren.

3. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.

4. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 9. Ondersteuning indiener verzoek toepassing uitdaagrecht

Het college zorgt voor ondersteuning in redelijke mate van degene die een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht wil indienen of een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht heeft ingediend.

Artikel 10. Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.

2. Als de gemeenteraad op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.

3. Onverminderd artikel 3, derde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:

a. het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van het uitdaagrecht verzet;

b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;

c. het verzoek niet voldoet aan de in artikel 8 lid 2 en 3 gestelde eisen;

d. wanneer uit een integriteits- of Bibob-toets conform toepasselijke wet- en regelgeving een ernstig risico volgt dat zich tegen toewijzing verzet;

4. Het bestuursorgaan kan een verzoek afwijzen als het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de toepassing van het uitdaagrecht niet beter wordt uitgevoerd.

5. Het bestuursorgaan reageert binnen acht weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met vier weken verdagen.

6. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en maakt de reactie en de onderbouwing openbaar.

Artikel 11. Uitvoering taak

Als het bestuursorgaan het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:

a. het proces, de verantwoordelijkheden, het resultaat en de looptijd van de uitvoering / aansturing van de taak;

b. het budget en de financieringswijze van de uitvoering / aansturing van de taak;

c. het contact met en de eventuele ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende de uitvoering / aansturing van de taak;

d. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de uitvoering van de taak; en

e. de (tussentijdse) evaluatie van de uitvoering van de taak.

Hoofdstuk 5 – Overheidsparticipatie

Artikel 12. Overheidsparticipatie

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om overheidsparticipatie indienen.

2. Het verzoek bevat:

a. een gemotiveerd voorstel tot verbetering van de leefomgeving;

b. de reden dat de indiener het verzoek indient;

c. het resultaat dat de indiener beoogt;

d. wat de relevante betrokkenheid, kennis en ervaring van indiener is;

e. welke kosten of middelen volgens de indiener aan het verzoek verbonden zijn.

3. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.

4. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 13 Ondersteuning indiener verzoek overheidsparticipatie

Het college zorgt voor ondersteuning in redelijke mate van degene die een verzoek om toepassing van overheidsparticipatie wil indienen of een verzoek om toepassing van overheidsparticipatie heeft ingediend.

Artikel 14 Beoordeling verzoek overheidsparticipatie

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.

2. Als de gemeenteraad op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.

3. Onverminderd artikel 3, derde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:

a. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;

b. er geen budget is voor ondersteuning van het verzoek op basis van de laatst vastgestelde begroting.

4. Het bestuursorgaan reageert binnen acht weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met vier weken verdagen.

5. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en maakt de reactie en de onderbouwing openbaar.

Artikel 15 Uitvoering overheidsparticipatie

Als het bestuursorgaan het verzoek om overheidsparticipatie toewijst, kan het afhankelijk van de aard van het verzoek met de indiener afspraken maken over:

a. het proces, het resultaat en de looptijd van de overheidsparticipatie;

b. het budget en de financieringswijze van de overheidsparticipatie;

c. het contact met en de eventuele ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende het proces van overheidsparticipatie;

d. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken met tussentijds beëindigen van de overheidsparticipatie; en

e. de (tussentijdse) evaluatie van de overheidsparticipatie.

Hoofdstuk 6 - Burgerinitiatieven

Artikel 16. Burgerinitiatieven

1. Ingevolge de Verordening op het Burgerinitiatief van de gemeente Leudal kan een initiatiefgerechtigde een onderwerp op de agenda van de raad plaatsen. Zo spoedig mogelijk nadat de raad over het burgerinitiatief een besluit heeft genomen wordt initiatiefnemer hierover geïnformeerd. De initiatiefnemer wordt daarna ingelicht over de vervolgstappen inzake de uitwerking van het burgerinitiatief.

2. Het bestuursorgaan kan voorafgaand aan de uitwerking van het burgerinitiatief een plan vaststellen met het proces, de planning en de wijze van invloed die burgers kunnen uitoefenen bij de participatie en maakt dit binnen twee weken openbaar.

Hoofdstuk 7 - Slotbepalingen

Artikel 17. Participatieparagraaf

1. Het college neemt elk jaar een paragraaf in de begroting op waarin de speerpunten voor participatie in het komend jaar benoemd worden.

2. Het college neemt elk jaar een paragraaf in de jaarrekening op waarin het college verslag doet van de uitvoering van deze verordening.

Artikel 18. Nadere regels college

Het college kan over participatie nadere regels vaststellen.

Artikel 19. Hardheidsclausule

Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 20. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De Inspraakverordening van de gemeente Leudal wordt ingetrokken.

2. De Inspraakverordening van de gemeente Leudal blijft van toepassing op beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds een participatieprocedure op grond van die verordening was gestart.

Artikel 21. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027

2. Deze verordening wordt aangehaald als: Participatieverordening gemeente Leudal 2027.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Leudal van 08-12-2026.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE LEUDAL,

De griffier, De voorzitter,

bc. F.G. Simons D.H. Schmalschläger